

Zdravie z Božej lekárne

■ Mnohí z nás poznajú ten zvláštny, no príjemný pocit, keď teplé jarné lúče dopadnú na sparenú pôdu a keď zrazu zavonia zem. Prvé jarné kvietky sú zvyčajne malé a nenápadné. Neohurujú nás vyzývavou nádherou, pôsobia skôr skromne a jemne. Napriek tomu sú pekné a často obsahujú liečivé látky. Napríklad len odvar z obyčajnej mladiej prhlavy blahodarne pôsobí na mnoho častí ľudského organizmu, začínajúc prečisťovaním a tvorbou krvi cez podporu srdcovej činnosti, protireumatické účinky až po zdravý rast vlasov.

K prvým prejavom života v prírode po zimnom spánku patria rozpučané vetvičky vrby rakyty, ktoré u nás nazývame púzalky. Už naši predkovia im pripisovali ochrannú moc, a keď ich posvätené priniesli na Kvetnú nedeľu z kostola, ukladali si ich za obrazy svätých vo svojich domácnostiach. Zapichnuté v streche

medzi šindľami alebo na povale v blízkosti komína mali chrániť dom pred požiarom. Gazdiné ich zastokávali aj do záhrad a polí, pretože verili, že mladé, zo zimného spánku sa prebúdzajúce ratolesti im v kombinácii s kňazským požehnaním zabezpečia bohatú úrodu.

Pri prechádzkach alebo iných pohybových aktivitách v prírode mnohí počúvame hudbu zo slúchadiel, hoci živé, nereprodukované zvuky prírody, napríklad vtáčí spev alebo šumenie stromov, vytvárajú originálnu atmosféru. Nie sú príliš výrazné, podobne ako prvé jarné kvety. Ak ich neprehlušíme reprodukovanou hudbou a necháme ich pôsobiť na naše zmysly, môžu nám do duše priniesť pokoj a vyrovnanosť. V tomto sa na prírodu môžeme smelo spoľahnúť.

Martin Lokša

Prihovor starostu

■ Vážení spoluobčania, dovoľte mi, aby som touto formou odpovedal na vaše najčastejšie otázky z posledného obdobia.

Hlavnou témou je situácia v spoločnosti PTChem. V našej obci je už od marca 2022 vyhlásená mimoriadna situácia z dôvodu odstavenia čističky odpadových vôd na pozemku firmy, ktorá čistí priemyselné a kontaminované dažďové vody z areálu spoločnosti, ale aj splaškové vody obyvateľov ulice Za štadiónom a ŠKN. S pofutovaním musím skonštatovať, že k termínu uzávierky tohto čísla Novinek nedošlo k dohode určených povinných osôb (spoločnosť PTChem a Ministerstvo životného prostredia SR) o percentuálnom rozdelení objemu čistených vôd a s tým spojených finančných nákladoch. S veľkou pravdepodobnosťou bude mimoriadna situácia predĺžená o ďalšie obdobie (1 – 2 mesiace). Pre nás je však dôležité pripraviť sa na to, že dôjde k odpojeniu splaškovej kanalizácie od čističky. V dôsledku toho bude obec povinná zabezpečiť odvod a čistenie splaškových vôd. Prebehlo niekoľko stretnutí s občanmi, neskôr len so zástupcami občanov z tejto časti obce, kde boli prezentované požiadavky či návrhy na riešenie tejto situácie.

Existujú tri možné riešenia. Pre obyvateľov je najvýhodnejšia alternatíva ďalšieho čistenia splaškových vôd existujúcou čističkou, samozrejme, na základe obojstranne akceptovateľnej zmluvy a podmienok (cena, zodpovednosť). To by spoločnosť PTChem musela splniť reštrukturalizačný plán. Druhou možnosťou je prepojiť kanalizáciu zo spomenutých ulíc s navrhovanou obecnou kanalizáciou, konkrétne s pripojovacím bodom Zámostie-Dolná škola. Táto alternatíva nie je vzhľadom na finančnú i časovú náročnosť veľmi reálna. Tretia možnosť by spočívala vo vybudovaní čističky odpadových vôd na odľahčovanom kanáli pred bývalým závodným klubom na pozemku

súčasného parku, ktorý však nie je vo vlastníctve obce. Touto možnosťou sa už intenzívne zaoberáme. Perspektívny dodávateľ vypracoval pre obec ponuku na kontajnerovú čističku. Predpokladáme, že táto investícia by dosiahla výšku 250 – 270-tisíc eur (majetkové vysporiadanie, projektová dokumentácia, stavebné práce, technológia). Musím však spomenúť aj ďalšie súvisiace náklady na vyčistenie a monitoring kanalizačnej stoky a predpokladané nutné opravy vo výške 120-tisíc eur. Hľadáme možný spôsob financovania tohto zámeru. Jednou zo schodných alternatív je čerpanie úveru cez Environmentálny fond (úrok 0,1 %) aj na dlhšie obdobie 20 rokov. Podmienkou by v tomto prípade bol prevod splaškovej kanalizácie z majetku spoločnosti PTChem do vlastníctva obce.

Stavba kultúrneho domu zatiaľ postupuje podľa harmonogramu. V pláne sú ešte viaceré obmedzenia premávky v blízkosti staveniska, najmä v súvislosti s vybudovaním prípojky elektrickej energie, odvodu dažďovej vody z kultúrneho domu do zbernej nádrže v priestoroch futbalového ihriska a kanalizačnej prípojky. Pri tejto príležitosti vás prosím o toleranciu a akceptovanie obmedzenia premávky a dodržiavanie dopravného značenia. Nová kotolňa pre hasičskú zbrojnicu a kultúrny dom by mala byť dokončená do augusta tohto roku. Ak bude dodržaný harmonogram výstavby, tohtoročné Dni obce sa budú konať na obvyklom mieste, hoci s určitými obmedzeniami.

V noci z 27. na 28. marca sa prehnila našou obcou veterná smršť so silným nárazovým vetrom, ktorá spôsobila škody rôzneho rozsahu hlavne v Dubovej-kolónii a v Zámostí. Strhnuté strechy, polámané stromy, poškodené vedenia a stĺpy verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu, zastávky, oplotenia... Touto cestou veľmi ďakujem členom nášho dobrovoľného hasičského zboru a zamestnancom obecného úradu, ktorí bezprostredne pomáhali pri odstraňovaní škôd, sprejazdňovaní ciest a čistení priestorov po víchrici.

Na záver mi dovoľte, aby som vám v mene svojom aj v mene zamestnancov obecného úradu zaprial krásne a príjemné prežitie veľkonočných sviatkov.

Branislav Čižmárik

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Riadne zasadnutie dňa 15. decembra 2022

Dofinancovanie platov zamestnancov ZUŠ

Obecné zastupiteľstvo (OZ) schválilo navýšenie originálnych kompetencií pre základnú umeleckú školu ako súčasť Spojenej školy Nemecká na dofinancovanie platov a odvodov na rok 2022 vo výške 7000 €.

Rozpočtové opatrenie

OZ schválilo rozpočtové opatrenie na dofinancovanie keramickej pece a hrnčiarskeho kruhu pre Denný stacionár v Nemeckej.

Vrecový zber papiera

V budúcnosti sa zavedie vrecový zber papiera, ktorý bude prebiehať podobne ako pri plastoch, kovových obaloch a tetrapakoch.

V súvislosti s tým obec zruší niektoré 1100-litrové kontajnery na papier. Podobná zmena sa bude týkať aj biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, čo tiež navýši náklady. Z tohto dôvodu sa od roku 2023 plánuje mierne zvýšenie poplatku za komunálny odpad. Pripravuje sa aj verejné obstarávanie na odvoz komunálneho odpadu.

Návšteva družobnej Kalavryty

Zástupcovia obce Nemecká navštívili družobnú grécku obec Kalavryta. Od veľvyslankyne a členov zastupiteľstva obce Kalavryta bolo cítiť veľkú podporu a spolupatričnosť. Tiež došlo k prijatiu u pani prezidentky Gréckej republiky. Zo strany gréckeho veľvyslanectva bude zaslaný projektový zámer k spolupráci na rok 2023 a následne bude zriadený garančný fond na rozvoj spolupráce, ktorá sa bude rozširovať o viaceré krajiny.

Mimoriadne zasadnutie dňa 29. decembra 2022

Všeobecne záväzné nariadenie

OZ schválilo Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) obce Nemecká č. 12/2022 o poskytovaní sociálnej služby a výške úhrady za sociálnu službu v dennom stacionári.

Schválenie obecného rozpočtu na rok 2023

Starosta informoval o doručení prognózy Ministerstva financií SR o výške podielových daní, ktoré budú obci pridelené. Rozpočet bol vypracovaný v súlade s týmto dokumentom. OZ zobralo na vedomie aj rozpočet obce na nasledujúce roky 2024 – 2025, s ktorým boli poslanci oboznámení v predstihu. Prítomní poslanci nemali pripomienky.

Mimoriadna situácia v súvislosti so skládkou nebezpečných odpadov

Starosta informoval o dianí na krízovom štábe Okresného úradu Brezno v súvislosti s vyhlásenou mimoriadnou situáciou, ktorá sa týka skládky nebezpečných odpadov v areáli spoločnosti PTChem, s. r. o. Občania budú informovaní o možnostiach používania podzemných vôd na základe správy vypracovanej v spolupráci s Okresným úradom Brezno a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Banská Bystrica.

Prečistenie jarku

Poslanci prerokovali potrebu prečistenia jarku tečúceho poza rodinné domy na Ulici 1. mája a na Ulici Janka Kráľa. O vyčistenie by sa mali postarať majitelia záhrad, ktorými jarok preteká. O spoluprácu na prekopení a prečistení toku za obecnou budovou domu služieb starosta požiada spoločnosť Belo Trade, s. r. o.

Riadne zasadnutie dňa 9. februára 2023

Voľba hlavného kontrolóra

Starosta informoval poslancov o obsahu zápisnice z otvárania obálok a posúdenia zákonných náležitostí prihlášok podaných k voľbe hlavného kontrolóra obce Nemecká, ktoré prebehlo 25. januára 2023. Do výberového konania sa prihlásili dvaja uchádzači. Po otvorení obálok a kontrole dokladov komisia konštatovala, že všetky požadované doklady boli doručené. Podmienky a požiadavky na výkon funkcie hlavného kontrolóra obce Nemecká splnili obidvaja kandidáti, ktorí boli následne pozvaní na výberové konanie. Prezentácia kandidátov trvala 10 minút. Verejnou voľbou bol za hlavného kontrolóra obce Nemecká zvolený Ing. Gabriel Giertli, PhD.

Všeobecne záväzné nariadenie

VZN obce Nemecká č. 1/2023 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, dieťa materskej školy a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Nemecká na rok 2023 bolo zverejnené v zákonom stanovennej lehote, k dokumentu neboli doručené žiadne pripomienky. Obecné zastupiteľstvo dokument schválilo.

Návrh na zrušenie obchodnej spoločnosti Chabenec

OZ zrušilo obchodnú spoločnosť Chabenec, s. r. o., Nemecká v súlade s § 11 ods. 4 písm. l) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a v zmysle čl. 20 ods. 4) Spoločenskej zmluvy o založení spoločnosti s ručením obmedzeným, a to z dôvodu, že nevykonáva obchodnú činnosť, na ktorú bola zriadená. Spoločnosť bola založená v súvislosti s prípravou vybudovania kanalizácie v obci Nemecká v rámci aglomerácie Nemecká – Predajná – Jasenie. Spoločnosť už neplnila svoju úlohu a riešenie kanalizácie sa plánuje iným spôsobom. Naopak, s fungovaním spoločnosti boli spojené iné náklady, ktoré sa neustále zvyšovali (vedenie bankového účtu, vedenie účtovníctva atď.). Účastníci spoločenskej zmluvy, ktorou bola spoločnosť zriadená, sa preto zhodli na jej zrušení.

Nákup cisterny na čerpanie septikov

Obecné zastupiteľstvo schválilo rozpočtové opatrenie na nákup cisterny na čerpanie septikov. Dôvodom bol nevyhovujúci technický stav vozidla V3S s cisternou, ktorá sa na tento účel používa v súčasnosti. Zakúpená cisterna sa bude používať s obecným traktorom.

Riadne zasadnutie dňa 16. marca 2023

Situácia so spoločnosťou PTChem

Situácia so spoločnosťou PTChem, s. r. o., stále nie je vyriešená. S touto situáciou súvisí aj problematika odvádzania a čistenia

splaškových vôd z časti Dubová-kolónia. K dohode so spoločnosťou PTChem nedošlo, posledné zasadnutie krízového štábu zadalo niektoré úlohy súvisiace s touto dohodou ministerstvu životného prostredia. Na nasledujúcom zasadnutí krízového štábu by mala byť známa informácia o percentuálnom objeme

čistenia splaškových vôd. Ak k dohode nedôjde, v rámci reštrukturalizačného plánu spoločnosti hrozí, že PTChem pôjde do konkurzu. Čistenie týchto vôd následne pripadne obci.

Popradská firma ponúkla obci technológiu na kontajnerovú čističku. Jej cena je približne 60 000 €, prípravné stavebné práce by stáli do 25 000 €. Spolu so zabezpečením projektovej dokumentácie by obec na zabezpečenie čistenia splaškových vôd v tejto časti obce potrebovala okolo 100 000 €. Na Environmentálnom fonde v Banskej Bystrici sa uskutoční stretnutie s cieľom prehodnotiť možnosti financovania tohto projektu úverom s 0,1-percentným úrokom, keďže obec nemá v rozpočte prostriedky na výstavbu čističky.

Stavba kultúrneho domu

Stavba kultúrneho domu pokračuje konštrukciou strechy. V priaznivom počasí by sa mala odkryť jedna časť strechy nad hasičskou zbrojnicou a v priebehu dňa by malo prebehnúť prekrytie jednej strechy druhou. Stavba pokračuje podľa plánu.

Denný stacionár

Obec plánuje podať žiadosť o finančné prostriedky z plánu obnovy pre denný stacionár. Kľúčovým bude dosiahnutie 30-percentnej úspory, čo je hlavným kritériom pre získanie prostriedkov.

Končia aktivačné práce

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny informoval, že od 1. apríla 2023 skončí platnosť dohôd, ktoré boli uzatvorené v súlade s § 12 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Na ich základe obec v rámci aktivačných prác zamestnávala dvoch uchádzačov o zamestnanie. Od apríla bude môcť obec aktivizovať uchádzačov o zamestnanie dvoma spôsobmi. Prvou možnosťou je národný projekt Aktivácia znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, opatrenie č. 2. Uchádzači nemôžu byť zamestnaní na jednoduchšie pracovné činnosti (pomocné práce). Druhou možnosťou by mal byť Projekt podpory pracovných návykov, kde budú môcť uchádzači, ktorí poberajú dávku v hmotnej núdzi, vykonávať aktivačnú činnosť 20 hodín týždenne.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Obec bude riešiť jeden zo základných dokumentov – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja s výhľadom do roku 2025.

Na príprave dokumentácie sa bude podieľať sumou podľa počtu obyvateľov, ako to bolo aj v minulosti.

„Rozprávková miestnosť“

V 12. týždni sa na Obecnom úrade v Nemeckej uskutoční stretnutie Oblastnej organizácie cestovného ruchu. Bude riešená možnosť realizácie zriadenia „rozprávkovej miestnosti“ v „hornej škole“ v Zámostí. Súčasťou dotácie na daný projekt je aj prípadná rekonštrukcia budovy.

50. výročie založenia základnej školy

Uskutočnilo sa stretnutie v súvislosti s prípravou oslavy 50. výročia založenia základnej školy v Nemeckej. Na slávnostnú ceremóniu, ktorá by sa mala konať koncom augusta, budú pozvaní aj vrcholní predstavitelia štátu.

Dotácie pre záujmové organizácie

OZ schválilo poskytnutie dotácií na rok 2023 z rozpočtu obce pre Stolnotenísový klub Iskra Dubová-Nemecká, Základnú organizáciu Jednoty dôchodcov Slovenska v Nemeckej, občianske združenie Čierťaž Nemecká, V-FIT Club.

Príspevok mladým talentom

OZ schválilo poskytnutie finančného príspevku v zmysle VZN č. 2/2020 na podporu rozvoja nadaných a talentovaných detí a žiakov pre Niku Skladanú.

Určenie poplatkov

OZ schválilo výšku úhrady za odvádzanie a čistenie odpadových vôd (stočné) od 1. 5. 2023 vo výške 0,95 €/m³. Ďalej schválilo poplatky za predajné miesta počas Dní obce Nemecká v nasledovnej výške:

- a) 20 € bez pripojenia na energie za každých začatých 8 m²,
- b) 35 € s pripojením na energie za každých začatých 8 m².

Zástupca starostu

OZ zobralo na vedomie informáciu starostu obce, že zastupovaním starostu bol v zmysle § 13b ods. 1 a 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov poverený poslanec Mgr. Branislav Piši.

Ján Turčan, poslanec OZ

Personálne zmeny na obecnom úrade

■ V priebehu prvých mesiacov tohto roka došlo na obecnom úrade k viacerým zmenám v personálnom obsadení. Od 1. januára bola na pozíciu referentky prijatá nová zamestnankyňa Ing. Martina Kelemachová, ktorá zabezpečuje stavebnú agendu, agendu v oblasti životného prostredia a odpadov a riešenie priestupkov. Miesto matrikárky po Kataríne Starčokovej, ktorá odišla do dôchodku, prevzala Monika Klačanová, ktorá dovtedy okrem zabezpečovania agendy stavebného úradu a životného prostredia bola aj zastupujúcou matrikárkou. Od februára bola prijatá, zatiaľ na polovičný úväzok, Bc. Katarína Marčoková, a to na pozíciu referentky pre miestne dane a poplatky za služby poskytované obcou, predaj na trhovách a predajných miestach v obci a požiaru ochranu obce. Bude mať na starosti aj vyúčtovanie stočného a poplatky za komunálne odpady.

Aktuálne kontakty na zamestnancov obecného úradu

Monika Klačanová, tel.: 048/618 21 78, 0901 701 972, e-mail: matrika@nemecka.info

Agenda: matrika, evidencia obyvateľov, register adries, súpisné čísla, overovanie podpisov a listín, podateľňa, správca registratúry, civilná ochrana, hospodárska mobilizácia a obrana štátu.

Ing. Martina Kelemachová, tel.: 048/618 23 08, 0910 765 431, e-mail: stavebnyurad@nemecka.info

Agenda: stavebný úrad, životné prostredie, výrub drevín, odpadové hospodárstvo, evidencia odpadov, riešenie priestupkov.

Ing. Alexandra Barlová, PhD., tel.: 048/618 21 68, 0911 808 136, e-mail: uctovnicka@nemecka.info

Agenda: ekonomické a personálne záležitosti, evidencia majetku obce, opatrovateľská služba, overovanie podpisov a listín, komunálny odpad, webstránka obce, evidencia SHR.

RNDr. Anna Marková, tel.: 048/618 29 11, e-mail: dane@nemecka.info

Agenda: pokladňa, daň z nehnuteľností, daň za psa, hrobové miesta, hlásenie v obecnom rozhlase, predaj na trhovách miestach, prenájom priestorov, rybárske lístky.

Bc. Katarína Marčoková, tel.: 048/618 22 34, e-mail: katarina.marcokova@nemecka.dcom.sk

Agenda: komunálny odpad, stočné, požiaru ochrana, predaj na trhovách miestach a hlásenie v obecnom rozhlase.

Alexandra Barlová, OcÚ

Bilancia triedenia odpadov za rok 2022

Množstvo odpadov a náklady na ich likvidáciu sa každoročne zvyšujú. Výška poplatkov za likvidáciu je závislá od percentuálneho množstva vytriedených odpadov. Za rok 2022 bola úroveň vytriedenia 43,3 %, oproti predchádzajúcemu roku je to o 0,7 % menej. Výška poplatkov na rok 2023 však zostáva nezmenená ako v roku 2022, a to 18 € za tonu.

Ak by úroveň vytriedenia stúpala nad 50 %, poplatok by sa znížil na 15 € za tonu. Zložky určené na vyseparovanie preto

netreba vhadzovať do komunálneho odpadu, ale do nádob na to určených. Dôležité je tiež využívať kompostovanie. Veríme, že v tomto roku budeme pristupovať k separovaniu odpadov zodpovednejšie. Odmenou nám nebude len zlepšenie kvality životného prostredia, ale aj nižšie poplatky.

Martina Kelemachová, OcÚ

Druh odpadu		Množstvo v kg rok 2021	Množstvo v kg rok 2022
1	Papier a lepenka	28 200	32 238
2	Sklo	29 600	39 940
3	Viacvrstvé kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)	974	1 624
4	Obaly z kovu	19 822	8262,5
5	Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	382	670
6	Šatstvo	–	–
7	Textílie	4 100	–
8	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	–	–
9	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	3 490	2 300
10	Jedlé oleje a tuky	–	17
11	Oleje a tuky iné ako uvedené v 10	190	130
12	Batérie a akumulátory, netriedené batérie a akumulátory obsahujúce tieto batérie, obsahujúce nebezpečné časti	265	473
13	Batérie a akumulátory iné ako uvedené v 12	–	–
14	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 8 a 9, obsahujúce nebezpečné časti	2 310	1 880
15	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 8, 9 a 14	2 376	2 880
16	Drevo	16 570	29 496
17	Plasty	22 202	25 428
18	Kovy	3 650	0
19	Meď, bronz, mosadz	1 465	1 099,2
20	Hliník	4 594	5 456,3
21	Olovo	–	64,8
22	Zinok	30	–
23	Železo a oceľ	54 976	55 429,8
24	Cín	–	–
25	Zmiešané kovy	–	–
26	Biologicky rozložiteľný odpad	94 300	99 600
27	Rozpúšťadlá	28	25
28	Pesticídy	–	4
29	Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	2 449	850
30	Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice iné ako uvedené v 29	–	251
31	Zmesový komunálny odpad	298 530	298 490
32	Objemný odpad	–	2 680
33	Drobný stavebný odpad	67 450	99 750
Celkové množstvo komunálnych odpadov		657 953	709 038,6
Celkové množstvo vytriedených zložiek komunálnych odpadov		289 496	306 988,6
Miera vytriedenia komunálnych odpadov		44,00 %	43,30 %

Harmonogram vrecového zberu

Vrecový zber plastov, kovov a viacvrstvových kombinovaných materiálov sa v roku 2023 bude uskutočňovať posledný štvrtok v mesiaci podľa nasledovného harmonogramu:

Mesiac	Termín zberu
máj	27. 4.,
jún	25. 5.
júl	29. 6.
august	20. 7.
september	31. 8.
október	28. 9.
november	26. 10.
december	30. 11.

Plasty, kovy (plechovky) a viacvrstvé kombinované materiály (tetrapaky – krabice z džusov, mlieka a pod.) sa v našej obci zbierajú spoločne.

Je teda možné uložiť ich spolu do jedného vreca, resp. kontajnera, pretože sa následne triedia na triediacej linke.

Pred vložením do vreca je potrebné čo najviac zmenšiť objem odpadu stlačením.

Aj seniorský vek sa dá prežiť zaujímavo a plnohodnotne!

Nie každému človeku, ktorý uzrel svetlo sveta, bolo umožnené dožiť sa veku, ktorý nazývame starobou. Je to obdobie, v ktorom všetky spoločenské, profesionálne, rodičovské či záujmové povinnosti prestali byť súčasťou každodenného života. Spomalil sa životný rytmus, ubudlo síl, pribudli zdravotné problémy. Ukončili sa spoločenské aktivity, ochabli aj priateľstvá, ktoré boli príjemnou a prepotrebnou súčasťou života. Ak človek stratí schopnosť rozumne prijať túto realitu a stotožniť sa s tým, že všetko toto aktívne dianie je minulosťou, tak jeho život začne byť nudný, prázdny a sklúčujúci. Vedie k sebaľútosti, ba až k depresiám. Nie náhodou sa hovorí, že najhoršou diagnózou staroby je samota, stereotyp a negatívne myslenie, ktoré sú príčinou mnohých psychických porúch. Každý rozumne uvažujúci človek sa musí s danou situáciou stotožniť a hľadať spôsob, ako zostávajúci čas rozumne, zaujímavo a účelne prežiť. Naša spoločnosť – hoci seniori a starostlivosť o nich nepatrí k jej prioritám – predsa ponúka starším ľuďom istú možnosť, a to sociálne zariadenia dennej, celodennej starostlivosti či opatrovateľskej služby. Jedno z takýchto zariadení – denný stacionár – sa nachádza aj v našej obci. Poskytuje dennú starostlivosť seniorom, ktorí sú odkázaní na samotu, ale aj mladistvým s istým zdravotným postihnutím, ktorým rodičia nemôžu z dôvodu pracovných povinností poskytnúť opateru.

A my, členovia tohto zariadenia, vám chceme poskytnúť informácie a náš pohľad na dianie a chod v tomto zariadení. Posnažíme sa presvedčiť vás, že zaregistrovaním v dennom stacionári spomenutý problém seniorov a ich rodinných príslušníkov prestal byť problémom.

Naša „škôlka stareniek a starčekov“, ako ju mnohí nazývame, je pre nás miestom, bez ktorého si už život nevieme ani predstaviť. Ak sa stane, že z nejakých zdravotných či rodinných dôvodov nemôžeme byť v stacionári prítomní, nevieme sa dočkať chvíle, keď sa navrátime medzi našich rovesníkov, medzi ľudí rovnakého názoru či pohľadu na problémy, tešíme sa na výborný kolektív a prepotrebnú komunikáciu. Navzájom sa dokážeme podeliť s radosťami, ale i so starosťami. Veď nie náhodou sa hovorí, že ak sa s radosťou či úspechom podelíš s priateľom, je tá radosť dvojnásobná. A ak priateľ v nešťastí s tebou súcití, je tá bolesť polovičná. Takto nejako to funguje aj medzi nami.

O vzťahoch medzi členmi denného stacionára či jeho vedením môžeme bez nadsadenia povedať, že je úprimný, plný vzájomného rešpektu, ba až rodinný. Nebolo by to však tak, keby naši „anjeli strážni“ neboli odborníkmi na sociálnu starostlivosť,

ľuďmi s obrovskou charizmou, keby ľudskosť a ochota vykonávať túto prácu nebola ich prirodzenou danosťou. Preto si zaslúžia patričné spoločenské ohodnotenie a úctu. A, samozrejme, nešetříme vďakou ani voči našej Renátke, vedúcej zariadenia, ktorá už ôsmy rok profesionálne, citlivo a úspešne riadi jeho chod. No a my, zverenci tohto zariadenia, sme nesmierne vďační za každý okamih prežité v spoločnosti týchto ľudí.

Keď prekročíme prah našej „škôlky“, opadnú z nás všetky nepríjemné pocity, trápenia i neduhy nášho strácajúceho sa zdravia. Naše opatrovatelky milým prístupom a profesionálnou schopnosťou dokážu zmierniť naše bolesti, zahnať negatívne myšlienky a vyčariť úsmev na zvráskavených tvárach. No nesmieme opomenúť, že k zdarnému priebehu každodenného chodu blahodarne prispievajú zaujímavé a zmysluplné aktivity. Sú to zdraviu prospešné každodenné hodinky cvičení s Milenkou, hádanky, kvízy, hry, prednášky s Evkou 1, Evkou 2 a Jankou, zhotovovanie darčiekov k rôznym príležitostiam a sviatkom, nácvik programov k stretnutiam s priateľmi – priaznivcami nášho zariadenia. Ďalej športové súťaže, púte, zájazdy, jubilejné oslavy, stretnutia s ľuďmi, ktorí nám približujú bohatstvá a krásy sveta získané cestovateľskými aktivitami. Taktiež stretnutia s rôznymi odborníkmi – remeselníkmi, ktorí nám praktickými ukážkami odovzdávajú vedomosti a zručnosti. A mohli by sme vymenovať ešte množstvo aktivít. Tieto činnosti sú zárukou, že naše pohybové, duševné, duchovné, rozumové či umelecké schopnosti sú neustále aktívované. Individuálnym prístupom ku každému z nás sa všetci snažia podnecovať a udržiavať pocit zdravého sebavedomia a sebarealizácie.

Preto sa chceme prihovoriť tým seniorom, ktorí pobyt v tomto zariadení neuznávajú a možno mu i neprajú, lebo nie sú dostatočne a pravdivo informovaní o činnosti a dianí v ňom. Môžu nás navštíviť a nejaký čas medzi nami pobudnúť, aby získali pravdivé vedomosti, ktoré by ich presvedčili a priviedli k rozhodnutiu rozšíriť naše rady. A garantujeme vám, že zmeníte názor a dospejete k presvedčeniu, že dôchodcovský vek či staroba sa naozaj dajú prežívať zmysluplne, účelne a zaujímavo. Ako dôkaz o správnom rozhodnutí tráviť čas v zariadení denného stacionára uvádzame vyjadrenie dvoch nových členiek.

„Na odporúčenie rodinného príslušníka, ktorý v tomto zariadení nejakú dobu pracoval, som sa rozhodla využívať služby tejto inštitúcie. S pobytom som veľmi spokojná a odporúčam to aj iným rovesníkom.“

(Martuška G.)

„Odporúčam všetkým seniorom, ktorí majú radi ľudí, trochu smiechu, trochu žartu a dobrej nálady, aby neváhali. Rozveselia tu našu myseľ a rozhýbu stuhnuté údy.“

(Ruženka L.)

Kolektív členov
denného stacionára

Obecná zabíjačka

Vo fašiangovom období sa v Nemeckej tak ako v mnohých ďalších obciach konala obecná zabíjačka. Termín pripadol na sobotu 4. februára 2023. Obecné zabíjačkové hody, ktoré sa konali v areáli pohostinstva v Nemeckej, boli spojené s kultúrnym programom a možnosťou ochutnávky mäsových produktov a zabíjačkových špecialít. Občania si mohli pochutnať na klobáskach, jaterniciach, kapustnici a zahriať sa v chladnom počasí vareným vínom. Počas trvania akcie si bolo možné zakúpiť aj legendárne buchty Zbojská s rozmanitou plnkou. V poobedňajších hodinách spríjemňovala atmosféru ľudová hudba v podaní Veselých chlapcov z Horehronia. Pevne veríme, že sa našim občanom na akcii páčilo a že sa v hojnom počte zídeme znovu o rok.

Katarína Marčoková, OcÚ

Areál technických služieb

Bude otvorený každú nepárnu sobotu v čase od 8.00 do 12.00 podľa harmonogramu v tabuľke.

Občania budú mať možnosť v tomto čase priniesť do areálu technických služieb odpad, a to najmä drobný stavebný odpad, nadrozmerný odpad, nábytok a pod.

Žiadame občanov, aby **neukladali odpady pred vstupnú bránu technických služieb a k nádobám na separovaný zber**. Takéto konanie sa považuje za uloženie odpadu mimo vyhradeného miesta a môže byť riešené ako **porušenie zákona o odpadoch**, za čo môže byť uložená sankcia.

APRÍL	15. 4. 2023
	29. 4. 2023
MÁJ	13. 5. 2023
	27. 5. 2023
JÚN	10. 6. 2023
	24. 6. 2023
JÚL	8. 7. 2023
	22. 7. 2023

AUGUST	5. 8. 2023
	19. 8. 2023
SEPTEMBER	2. 9. 2023
	16. 9. 2023
OKTÓBER	30. 9. 2023
	14. 10. 2023
NOVEMBER	28. 10. 2023
	11. 11. 2023
	25. 11. 2023

Povinnosti držiteľov psov

Obecný úrad Nemecká dáva držiteľom psov do pozornosti Všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len VZN) č. 6/2020 o niektorých podmienkach držania psov na území obce Nemecká, ktoré bolo schválené dňa 15. 12. 2020 a účinnosť nadobudlo 1. 1. 2021.

Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká sa uznieslo na tomto VZN v zmysle ustanovení viacerých zákonov, napr. Zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov, a zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o veterinárnej starostlivosti).

Obecný úrad často naráža na skutočnosť, že držiteľia psov neaktualizujú údaje o svojich psoch v evidencii psov, ktorú obecný úrad vedie na oddelení daní a poplatkov. Na základe prihlásenia psa do evidencie obec vydá známku pre psa, na ktorej je uvedený evidenčné číslo psa a názov obce, v ktorej je pes evidovaný. **Známkou sa preukazuje totožnosť psa**, čo si mnohí držiteľia psov neuvedomujú. (Po úhyne či utratení psa často túto skutočnosť nenahlásia, a keď si zabezpečia nového, nie je ojedinelé, že v evidencii nesúhlasí plemeno ani vek psa.)

Známka je pritom **neprenosná** a po odhlásení psa z evidencie je držiteľ **povinný vrátiť** ju obci.

V § 3 (VZN č. 6/2020) „Evidencia psov“ sa uvádza, kedy je držiteľ povinný prihlásiť psa do evidencie (ide o **iný údaj** ako pri dani za psa), a tiež informácia, že **poplatok za prvé vydanie známky sa nevyberá**. Pri opätovnom vydaní známky v prípade jej straty, zničenia alebo odcudzenia sa vyberá **poplatok vo výške 3,50 €**. Ďalej sa uvádza, že známka **musí byť viditeľne upevnená na obojku psa**, v opačnom prípade držiteľ **vystavuje psa nebezpečenstvu odchyty**. Každú zmenu skutočností a údajov, ktoré sa zapisujú do evidencie psov, je držiteľ povinný oznámiť **obecnému úradu do 30 dní** od zmeny.

Evidencia psov slúži ako podklad na správne vyrubenie dane za psa

Mnohí bývalí držiteľia psov si **prídu odhlásiť psa až vtedy**, keď im príde rozhodnutie o vyrubení dane. V súlade s § 99b ods. 2 **zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach** a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je potrebné uviesť, že ak daňová povinnosť za psa vznikne alebo

zanikne v priebehu zdaňovacieho obdobia, je daňovník povinný podať čiastkové priznanie **príslušnému správcovi dane najneskôr do 30 dní** odo dňa vzniku alebo zániku daňovej povinnosti. V opačnom prípade správca dane **uloží pokutu** daňovníkovi, ktorý sa dopustil tohto správneho deliktu.

Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká schválilo dňa 22. novembra 2022 **Všeobecne záväzné nariadenie č. 9/2022 o miestnych daniach** a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. 1. 2023. O zmene sadzieb za psa bola zverejnená informácia v poslednom minuloročnom čísle Noviniek spod Hradiska, ale pred vyrubením dane za psa opäť dávame do pozornosti aktuálne sadzby za psa:

- a) v rodinnom dome 7 € za jedného psa a kalendárny rok,
- b) v rodinnom dome 10 € za druhého a každého ďalšieho psa a kalendárny rok,
- c) v bytovom dome 14 € za jedného psa a kalendárny rok.

Do evidencie psov sa zapisuje čipové (alebo tetovacie) číslo psa

V súlade s § 19 ods. 11 **zákona o veterinárnej starostlivosti** oznamuje obecný úrad vlastníkom psov chovaných na území Slovenskej republiky **povinnosť zabezpečiť trvalé označenie psa** podľa § 19 ods. 9 tohto zákona **transpondérom** pred prvou zmenou vlastníka psa, najneskôr však do 12 týždňov veku, a uviesť identifikačné údaje psa a údaje o vlastníkovi **v centrálnom registri spoločenských zvierat**. Vlastník psa narodeného **do 31. augusta 2018** bol povinný zabezpečiť trvalé označenie psa podľa § 19 ods. 9 zákona o veterinárnej starostlivosti v prechodnom období – **najneskôr do 31. októbra 2019**. Podľa § 19 ods. 8 toho istého zákona môže označiť zviera transpondérom **len súkromný veterinárny lekár**. Za trvalé označenie psa podľa § 19 ods. 9 je súkromný veterinárny lekár oprávnený požadovať úhradu **najviac 10 €**. Tento poplatok u psov narodených do 31. októbra 2019, ktorých vlastníkom je osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, uhradí štát.

Podľa § 48 ods. 1 zákona o veterinárnej starostlivosti **orgán veterinárnej správy** uloží fyzickej osobe **pokutu 50 €**, ak nezabezpečí na svoje náklady trvalé označenie psa podľa § 19 ods. 9.

Vodenie, pohyb psa a znečisťovanie verejných priestranstiev obce

Keďže na obecný úrad prichádzajú čoraz častejšie podnety od občanov v súvislosti so **znečisťovaním** verejných priestranstiev **výkalmi** psov, považujeme za potrebné držiteľom psov opäť pripomenúť niektoré **povinnosti**.

Vybrané ustanovenia § 4, § 5, § 6 a § 8 (VZN č. 6/2020), ktoré sú najčastejšie porušované, a povinnosti, na ktoré sa zabúda:

- a) Za psa vždy zodpovedá držiteľ psa alebo osoba, ktorá psa vedie alebo vykonáva nad psom dohľad.
- b) **Vstup so psom je prísne zakázaný:**
 - na detské ihriská,
 - do areálu základnej školy a materskej školy,

- do cintorínov,
- na športové ihriská,
- do areálu kostola v Dubovej, kostolíka v Zámostí a domu smútku v Dubovej,
- do budov verejných inštitúcií (obecný úrad, dom služieb v Dubovej – okrem veterinárnej ambulancie, kultúrny dom v Nemeckej, „dolná škola“ v Zámostí, „horná škola“ v Zámostí) a obchodov.

c) **Voľný pohyb psov v obci je zakázaný:**

- na pietnych miestach (cintoríny, areál pamätníka),
- na spoločenských a kultúrnych podujatiach, na verejných zhromaždeniach,
- vo verejných budovách (obecný úrad, dom služieb v Dubovej, kultúrny dom v Nemeckej, „dolná škola“ v Zámostí, „horná škola“ v Zámostí) a v obchodoch,
- v areáloch budov verejných inštitúcií (obecný úrad, dom služieb v Dubovej – okrem veterinárnej ambulancie, kultúrny dom v Nemeckej, „dolná škola“ v Zámostí, „horná škola“ v Zámostí) a obchodov,
- na autobusových zastávkach,
- na verejných priestranstvách a miestnych komunikáciách.

d) **Ak pes znečistí výkalmi verejné priestranstvo, je osoba, ktorá psa vedie, povinná výkaly bezprostredne odstrániť** (§ 6 ods. 1 zákona č. 282/2002 Z. z.).

- Držiteľ psa alebo ten, kto psa vedie, je povinný mať pri sebe **vhodný obal v dostatočnom množstve** na odstránenie psích výkalov a tieto bezprostredne po znečistení verejného priestranstva **odstrániť a uložiť na určené miesto**.
- **Určeným miestom sú nádoby na zmesový komunálny odpad a nádoby na psie výkaly.**
- V prípade, že psie výkaly z verejného priestranstva **odstráni obec, držiteľ nahradí** obci súvisiace náklady. **Náhrada nákladov nebráni** uplatneniu postihu za **priestupok podľa osobitného zákona** (§ 47 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch).
- Priestupku sa držiteľ psa dopustí, ak **nezabráni voľnému pohybu psa okrem priestorov na to určených** (pokuta do výšky 65 €).
- Priestupku sa dopustí ten, kto psa vedie, ak **nerešpektuje zákaz vstupu so psom alebo zákaz voľného pohybu psa** (pokuta do výšky 65 €).
- Priestupku sa dopustí ten, kto psa vedie, ak **neodstráni bezprostredne výkaly, ktorými pes znečistil verejné priestranstvo** (pokuta do výšky 65 €).

Obecný úrad verí, že **držitelia psov**, ktorí sú si vedomí, že v evidencii psov nie sú aktuálne údaje, si v priebehu tohto roku prídu údaje aktualizovať na oddelenie daní a poplatkov. Pri rešpektovaní všetkých nariadení obecný úrad nebude nútený riešiť žiadne priestupky a udeľovať pokuty za neplnenie povinností, ktoré držiteľom psov ukladajú príslušné zákony a VZN platné v našej obci.

Anna Marková, OcÚ Nemecká

Výsledky referenda 2023

V sobotu 21. januára 2023 sa v našej obci uskutočnilo referendum. Hlasovalo sa v dvoch volebných okrskoch (volebný okrsk č. 1 mal hlasovaciu miestnosť v budove Obecného úradu v Nemeckej, okrsk č. 2 v budove „dolnej školy“ v Zámostí). Z 1425 oprávnených voličov využilo možnosť vyjadriť svoj názor 518, čo predstavuje účasť 36,35 %.

Občania na otázku v referende odpovedali prevažne kladne. Spolu 513 zúčastnených voličov súhlasilo so zmenou ústavy v súvislosti s predčasnými voľbami, 4 voliči boli proti.

Štátna volebná komisia potvrdila neplatnosť referenda o zmene Ústavy SR a predčasných voľbách. Zúčastnilo sa na ňom celkom 27,25 % voličov. Na platnosť referenda je potrebná viac ako 50-percentná účasť. Ďakujeme voličom, ktorí sa na referende zúčastnili.

Monika Klačanová, OcÚ

Ako vznikla Spojená škola v Nemeckej...

■ Ľudia majú radi príbehy. Aj ja mám rada príbehy. Príbehy z čias minulých a dávnych, ale aj tie z nedávnej minulosti. A preto vám jeden rozpoviem. Príbeh o vzniku Spojenej školy v Nemeckej.

V piatok 7. januára 2022, v posledný deň vianočných prázdnin, som si našla správu od Mateja Vaníka. Napísal mi, že s chalanmi z GIOIA by mi chceli predstaviť ich nový projekt. Potom sme spolu telefonovali. Predstavil mi myšlienku založiť hudobnú školu GIOIA Akadémiu v Nemeckej zameranú na spev.

Matej v tom čase pôsobil v našej materskej škole ako učiteľ. Na učiteľské miesto k nám nastúpil 8. februára 2021 v čase pandémie, ktorá výrazne zasiahla oblasti spoločenského a kultúrneho života. Zostali sme zavretí vo svojich domovoch, osobné kontakty sme vymenili za dlhé telefonáty či videokonferenčné hovory. Prestali sme chodiť na športové podujatia, do kín, divadiel či na koncerty a festivaly. Rovnako ako mnohí jeho kolegovia z hudobnej brandže, aj on bol donútený vrátiť sa k svojej pôvodnej profesii – k učiteľstvu. V tom čase sme do materskej školy hľadali učiteľa na zastupovanie našej pani učiteľky, ktorá odchádzala na materskú dovolenku.

Po niekoľkých neoficiálnych rozhovoroch sme nápad predstavili zamestnancom školy a 25. januára 2022 aj poslancom obecného zastupiteľstva a starostovi na spoločnom pracovnom stretnutí. Na základe viacerých rozhovorov so zástupcom riaditeľa Metodicko-pedagogického centra v Banskej Bystrici, s inšpektorkou zo Školského inšpekčného centra v Banskej Bystrici a pracovníčkou Regionálneho úradu školskej správy v Banskej Bystrici sme sa pokúsili pretaviť túto myšlienku do zriadenia základnej umeleckej školy – GIOIA Akadémie, ktorá by bola zameraná na hudobný odbor, predovšetkým spev.

Základnú umeleckú školu bolo možné zriadiť buď ako samostatný subjekt v obci Nemecká, alebo ako organizačnú zložku spojenej školy. V tom čase sme však spojenou školou neboli, a preto bolo potrebné vyradiť základnú školu s materskou školou spolu s jej zložkami – základnou a materskou školou – a jej súčasťami – školským klubom detí a školskou jedálňou – zo siete škôl a školských zariadení. Ďalej bolo treba zaradiť spojenú školu s existujúcimi zložkami a súčasťami do siete škôl a školských zariadení, požiadať o zaradenie základnej umeleckej školy ako organizačnej zložky novovzniknutej spojenej školy do siete škôl a školských zariadení a v neposlednom rade požiadať o zaradenie spojenej a základnej umeleckej školy už k 1. septembru 2022. V opačnom prípade by ich ministerstvo školstva do spomínanej siete zaradilo až k 1. septembru 2023.

Spolu so Zuzanou Cígerovou sme pre zriaďovateľa zabezpečili celú dokumentáciu, ktorá bola potrebná pre zaradenie aj vyradenie zo siete. Dokumentáciu tvorilo súhlasné stanovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, Hasičského a záchranného zboru v Brezne, Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici, Regionálneho úradu školskej správy v Banskej Bystrici, Štátnej školskej inšpekcie a rady školy. Rada školy zasadala 21. marca 2022 a po vznesení viacerých pripomienok sa napokon jednohlasne uzniesla na zaradení spojenej školy vrátane jej organizačných zložiek a súčastí do siete a vyradení základnej školy s materskou školou zo siete. Zuzana pripravila rozpočet budúcej spojenej školy vrátane rozpočtu jednotlivých organizačných zložiek a súčastí. Ja som na základe podkladov od učiteľov upravila existujúce školské vzdelávacie programy základnej školy a materskej školy, v spolupráci s vychovávateľkou som upravila aj školský výchovný program a pripravila som školský vzdelávací program základnej umeleckej školy.

O propagáciu základnej umeleckej školy GIOIA Akadémie sa staral Matej spolu s kolegami – spevákmi z pop operného zoskupenia GIOIA Martinom Vetrákom a Petrom Ševčíkom, ale aj so Zuzanou Vaníkovou a s ďalšími prostredníctvom viacerých podujatí. Pre deti v materskej škole pripravili výchovný

koncert, pre verejnosť koncert v budove školy spojený s propagáciou GIOIA Akadémie a jej členov, pre žiakov základných škôl v regióne nultý ročník spevácko-hudobnej súťaže GIOIA hľadá talent. GIOIA Akadémii sa snažili propagovať aj v médiách počas svojich vystúpení.

Spojená škola bola do siete škôl a školských zariadení zaradená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky rozhodnutím č. 2022/14033:3-A2101 zo dňa 20. júna 2022 k 1. septembru 2022. Základná škola s materskou školou bola vyradená zo siete škôl a školských zariadení rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 2022/13395:3-A2101 zo dňa 20. júna 2022 k 31. augustu 2022. Základná umelecká škola ako organizačná zložka spojenej školy bola zaradená do siete škôl a školských zariadení rozhodnutím č. 2022/15917:3-A2101 zo dňa 10. augusta 2022 k 1. septembru 2022. Zriaďovacou listinou zo dňa 30. augusta 2022 bola napokon od 1. septembra 2022 v Nemeckej zriadená spojená škola s tromi organizačnými zložkami – so základnou školou, s materskou školou, so základnou umeleckou školou a s dvoma súčasťami – školským klubom detí a školskou jedálňou. Nová škola sa tak stala nástupníckou organizáciou základnej školy s materskou školou.

Aj napriek tomu, že všetky práva a povinnosti vyplývajúce z obchodnoprávných, občianskoprávných a iných právnych vzťahov prešli zo základnej školy s materskou školou na spojenú školu, museli sme rušiť bankové účty a zakladať nové, nahlasovať zmeny sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniám, daňovému úradu, dodávateľom energií a ďalších služieb, uzatvárať nové zmluvy, resp. dodatky k zmluvám. Dôvodom bolo nové identifikačné číslo organizácie, ktoré nám ministerstvo školstva pridelo 22. augusta 2022. Okrem náročnej administrácie spojenej so vznikom spojenej školy bolo potrebné pripraviť voľby do rady školy a následne ich zrealizovať, aby mohlo prebehnúť výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa/riaditeľky spojenej školy. S vyradením základnej školy s materskou školou mi funkcia riaditeľky zanikla a od 1. septembra 2022 som bola poverená vedením spojenej školy.

Od januára 2022 som vedela, že ak bude zriadená spojená škola s ďalšou organizačnou zložkou – so základnou umeleckou školou, výkon funkcie riaditeľky základnej školy s materskou školou mi zanikne. Do tejto funkcie som bola opätovne vymenovaná po uplynutí päťročného funkčného obdobia 1. decembra 2020 na päťročné funkčné obdobie. Ak by bola základná umelecká škola zriadená ako samostatný subjekt, pre mňa by sa nič nezmenilo a riaditeľkou základnej školy s materskou školou by som bola do 30. novembra 2025. Obec zriaďovateľ základnej umeleckej školy by len požiadala o jej zaradenie do siete škôl a školských zariadení a následne by ju zriaďovacou listinou zriadila k 1. septembru 2023 alebo na základe žiadosti k 1. septembru 2022. Obec by vypísala výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa/riaditeľky základnej umeleckej školy, ktorá by fungovala ako samostatný subjekt. Z ekonomického hľadiska by to však nebolo efektívne. Výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa/riaditeľky spojenej školy sa napokon konalo 23. februára 2023. Na základe jeho výsledkov a uznesenia rady školy som bola starostom obce Nemecká Branislavom Čizmárikom od 1. marca 2023 vymenovaná do funkcie riaditeľky školy na päťročné funkčné obdobie.

Na záver sa chcem poďakovať vyššie spomenutým jednotlivcom a inštitúciám, vďaka ktorým Spojená škola v Nemeckej vznikla. Ďalej sa chcem poďakovať všetkým, ktorí za mnou stáli, dôverovali mi a podporovali ma v náročnom období pred výberovým konaním. Moje poďakovanie patrí aj starostovi obce Nemecká Branislavovi Čizmárikovi za dôveru, podporu a možnosť podieľať sa na ďalšom rozvoji školy v Nemeckej.

Anna Petrášová, riaditeľka školy

Materská škola

Fašiangový karneval

Obdobie fašiangov je už síce dávnejšie za nami, no nedá mi nevrátiť sa aspoň spomienkou na náš tohtoročný fašiangový karneval v materskej škole. Deti sa naň poriadne tešili a aj si ho poriadne užili. A nielen ony. Už od rána ich čakali v triede pani učiteľky v rozprávkových kostýmoch. Po krátkych aktivitách v jednotlivých triedach nasledovala zábavná desiata a po nej spoločná zábava v triede Sovičiek. Predstavovanie masiek detí, a zvlášť tie najmenšie, zvládli s úsmevom. Tešili sa z pripravených súťaží, z diskotéky, ako aj z chutného občerstvenia. Bolo veselo, bolo fajn. Vysmiatí, vytancovaní, unavení, ale nič to. Tešíme sa, že o rok sa opäť aspoň na chvíľu prenesieme do sveta rozprávok, tanca a zábavy.

Technika v MŠ – domček pre prasiatko

Marec sa už odpradáva spája nielen s príchodom jari, obdobia, keď sa príroda po zime prebúdzá k životu a kvitne v plnej svojej kráse, ale i s odpočinkom v podobe čítania kníh. Knihy sú bránou do sveta poznania. Ideálne je, keď ich deti vnímajú ako svojich priateľov. Nie každý však čítanie obľubuje, preto je dobré venovať sa v triede činnostiam, ktoré u detí prebúdzajú vzťah ku knihám.

Počas celého mesiaca marec si malí škôlkari do MŠ nosili knihy, ktoré si s pani učiteľkami čítali. Neskôr si z kníh v triede urobili na pár dní výstavku. Z množstva vypočutých príbehov detí najviac zaujala rozprávka Tri prasiatka. Najprv si príbeh pozorne vypočuli, kreslili prasiatka, zo stavebníc stavali prasiatkam domčeky a nakoniec sa zapojili do dramatizácie príbehu.

V rámci technického vzdelávania, ktoré si škôlkari a aj vyučujúce obľúbili, sme sa zamerali na výrobu slameného domčeka pre prasiatko. Pani učiteľky oboznámili deti s prírodným materiálom – so slamou. Každé ráno po príchode do škôlky detvčky usilovne pracovali na stavbe domčeka. Slamu strihali na menšie kusy, ktoré potom zväzovali do zväzkov. Pripravené zväzky pani učiteľky prilepili na steny a domček pre prasiatko bol hotový. Spolu s množstvom ďalších výrobkov, ktoré deti zhotovujú v rámci technického vzdelávania, zdobí vestibul našej škôlky.

Návšteva obecnej knižnice

Ďalším zaujímavým zážitkom pre budúcich čitateľov bola návšteva obecnej knižnice. Vo štvrtok 23. marca nás v jej priestoroch privítal starosta Branislav Čižmárik a Monika Klačanová. Deti boli oboznámené, ako to v knižnici prebieha. Mali možnosť dozvedieť sa, že knižky sa dajú nielen kupovať, ale aj požičiavať. Po vysvetlení, ako sa s knihami zaobchádza, a po zoznámení s pravidlami ich požičiavania si každé dieťa mohlo nájsť svoju knižku.

Pán starosta nám čítal krásne príbehy a my všetci sme sa načas preniesli do krajiny rozprávok. Pohodlne sme sa usadili na taburetkách a pozorne sme počúvali a snívali. Veríme, že aj týmto spôsobom si deti vytvoria pekný vzťah ku knihám, ktorý im vydrží až do dospelosti.

Pri odchode sme od pána starostu dostali sladkú odmenu za pekné počúvanie a krásny darček pre celú škôlku – pomôcku, ktorú budeme využívať pri edukačných aktivitách.

Rozlúčka so zimou

Tohto roku nechýbala ani naša tradičná rozlúčka so zimou. Deti sa na ňu pripravovali počas celého týždňa piesňami, rozprávaním o zvyklostiach a tiež si vyrábali malé Moreny – symbol zimy. V piatok 24. marca sa s pomocou pani učiteľiek vyobliekali do detských krojov. Sprievod detí šiel cez dedinu až k nemečianskemu mostu. Tam si deti zaspievali jarné pesničky, zarecitovali riekanky a vyčítankami zahnali zimu a privítali jar. Po hudobno-dramatickom pásme symbolicky hodili pani učiteľky zapálenú Morenu do vôd Hrona a tak sa rozlúčili s dlhou zimou.

Jarné slnko, svieža zeleň trávy, jasné farby prvých kvetov vysielať energiu, ktorá dokáže aj nás prebudiť či povzbudiť. Všetci sa na ňu veľmi tešíme a v tomto duchu si zdobíme aj svoje príbytky a pripravujeme sa na nadchádzajúcu Veľkú noc.

Zdravie, šťastie, úsmev v tvári želáme vám k sviatku jari.

Pedagogický kolektív materskej školy

Sadni si a čítaj

Pod týmto názvom sa konala netradičná čítacia akcia, ktorú sme 21. marca pri príležitosti mesiaca knihy zorganizovali v našej obecnej knižnici. V tento deň si po prvýkrát do novučičkého čítacieho kresla sadli veľkí aj malí čitatelia, aby svojím čítaním potešili ostatných a aby tak niečo urobili aj pre svoje kamarátky, maminky, tety, pani učiteľku a všetkých, čo majú v láske knihy a nevšedné príbehy v nich. Čítali sme spolu nepretržite 42 minút a ešte pár sekúnd navyše. Čítací maratón odštartoval starosta obce Branislav Čižmárik a do čítania sa postupne zapojili všetci, čím sme zároveň aj „pokrstili“ naše nové čítacie kreslo. Zo všetkých čitateľov sme po skončení maratónu vyžrebovali troch víhercov krásnych cien. Prvú cenu – darčekovú poukážku na nákup nových kníh v predajni Martinus – si odniesla Lívia Ďurtová z Nemeckej, ktorej srdečne blahoželáme.

V tento deň zároveň pribudli do knižnice nové knihy pre mladých čitateľov, napríklad *Špinuška* či *Pes menom Mačka*. Zaujímavé sú aj knihy *Tajná záhrada* alebo *Vrzgoši* a o tom, že tapír

nie je prasiatko, porozprávajú *Linda a Gusto*. Príbehy géniov, ktorí sa nevzdali detskému čitateľovi, prináša kniha *Keď sa vôbec nedarí* a zaujímavé psie príbehy z celého sveta nájdú naši mladí čitatelia v knihe *Psy v akcii*.

Občerstvenie a nové knihy boli zakúpené aj vďaka sponzorským darom. Za knihy a podporu akcie by sme sa aj touto cestou chceli poďakovať občianskemu združeniu Krajina čitateľov a kníhkupectvu Martinus. Vďaka patrí aj všetkým šikovným čitateľom za účasť. Tešíme sa na ďalšie stretnutia v knižnici.

Zuzana Kováčová Švecová
Foto autorka

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Hasičský ples

■ V sobotu 18. februára 2023 sa v sále kultúrneho domu v Podbrezovej konal už 7. ročník Hasičského plesu Dobrovoľného hasičského zboru Nemecká. Táto tradičná udalosť, ktorú organizuje náš kolektív, opäť priniesla obyvateľom našej obce a okolia veľkolepý večer plný zábavy, tanca a dobrej nálady.

Večer sa niesol v duchu veselých tónov a spoločenských rozhovorov, pričom vrcholom boli vystúpenia dvoch hudobných skupín. Prvou z nich bola kapela Obzor, ktorá je známa svojím pestrým repertoárom a energickým vystupovaním. Zabávala prítomných počas celého večera a dodala plesu živý rytmus. Okrem nej sa na pódiu predstavila aj ľudová hudba Čerešienka z Čierneho Balogu. Táto skupina mladých muzikantov sa zaoberá prevažne tradičnou slovenskou hudbou a zahrála množstvo ľudových piesní, ktoré sú súčasťou nášho kultúrneho dedičstva. Prítomní si pri ich tónoch zatancovali, a tak sa ples miestami menil na pravú ľudovú zábavu. Jedným z vrcholov večera bolo aj vystúpenie detského tanečného páru v zložení Lukáš Švihra a Dominika Nikorovičová. Títo mladí nadaní ľudia predviedli svoje zručnosti v štandardných, ale aj latinskoamerických tancoch a očarili publikum svojou energiou, harmóniou a ladným pohybom. O polnoci sa návštevníci plesu mohli tešiť na pestré bufetové stoly, ktoré ponúkali širokú škálu chutných jedál a občerstvenia. Následne bola vyhodnotená bohatá tombola, v ktorej mali mnohí účastníci šancu získať atraktívne ceny. Tombola nepriniesla len zábavu a napätie, ale bola tiež možnosťou, ako podporiť ďalšiu činnosť nášho DHZ a zároveň oceniť štedrosť sponzorov, ktorí venovali hodnotné ceny.

Samozrejme, takáto veľkolepá udalosť by nebola možná bez podpory sponzorov, ktorí finančne aj materiálne prispeli na organizáciu plesu a zabezpečenie všetkého potrebného. Výbor

DHZ Nemecká by chcel týmto poďakovať všetkým, ktorí pomohli zrealizovať túto úžasnú oslavu a zároveň podporiť činnosť zboru. Veľké ďakujem patrí aj všetkým členom našej organizácie, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k uskutočneniu akcie.

Hasičský ples DHZ Nemecká bol aj tento rok dokonalým príkladom toho, ako sa komunita vie spojiť v spoločnom úsilí, aby oslávila a podporila svojich hasičov. Už teraz sa všetci tešia na ďalší ročník a s nádejou očakávajú, že Hasičský ples DHZ Nemecká bude aj v budúcnosti symbolom súdržnosti a spolupráce medzi členmi zboru, ich rodinami a priateľmi.

Pavel Marčok, predseda DHZ Nemecká

Sponzori podujatia:

obec Nemecká – Branislav Čizmarík; OSKO, a. s. – Pavol Kováčik; Spolok bývalých urbarialistov, pozemkové spoločenstvo Nemecká – Juraj Peško; BOOSTERS – online Marketing – Martin Bulák; Dušan Blahút; Maroš Kohút; Pavel Marčok st.; Spoločnosť PEKNÝ DOM, KOOR, s. r. o.; Martin Petrík; Univerzál Koríneková – Olinka Koríneková; Dadka Huťová; Jana Balleková; Denný stacionár Nemecká; Martina Marčoková; Kamilka Luptáková; Pohostinstvo

Nemecká – Eliška Kleskeňová; Gabriela Schmidtová; Pneuervis Miro Nemecká – Miroslav Medveď; Kaderníctvo ŠARM – Zuzana Kováčiková; Ján Pavelka; SRZ Podbrezová – Miroslav Lang; Peter Kobzoš st.; ŠOP SR – Branislav Piši; Apartmány Pinus Tále – Vlasta Balciarová; Kvetinkovo – Zuzana Murgašová; DRONTE, s. r. o. – Jaroslav Pančík; Petra Tóth – šperky; SEGAS LG, spol. s r. o. – Ľubomír Gálffy.

Zimné kolo hry Plameň 2023

■ Naša hasičská mládež – dorastenci postupne vyrástla na dospelých mužov a ženy. Ani sme si nestihli uvedomiť, ako ten čas rýchlo beží. Život im, pochopiteľne, priniesol nové starosti i radosť a na „hasičinu“ už veľa času nezostávalo. Preto sme sa v októbri minulého roka rozhodli v Spojenej škole v Nemeckej založiť hasičský krúžok. Ostali sme milo prekvapení, keď sa nám z prvého aj druhého stupňa prihlásilo cez 25 detí. Dnes už máme za sebou prvú súťaž, kde hasičská mládež vzorne reprezentovala náš hasičský zbor, školu, obec, ale aj samu seba.

V sobotu 12. marca 2023 sa uskutočnilo zimné kolo hasičskej súťaže s názvom Plameň v telocvični Spojenej školy v Nemeckej. Súťaž sa konala pod záštitou Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany Brezno a Dobrovoľného hasičského zboru Nemecká. Zúčastnilo sa 25 družstiev v šiestich vekových

kategóriách. Súťaž sa skladala z troch disciplín: zo štafety dvojíc, z uzlovej štafety a zo štafety 5 × 30 m behu. Všetky tri disciplíny boli zamerané na spoluprácu v kolektíve, presnosť a rýchlosť. Zúčastnené tímy ukázali svoje hasičské zručnosti a zdatnosti, aby získali cenné body a umiestnenia v celkovom poradí.

DHZ Nemecká nastúpil do súťaže s najväčším počtom družstiev, dokopy ich bolo sedem. Mladí hasiči z Nemeckej ukázali svoje schopnosti a vynikli v rôznych kategóriách. Mladšie dievčatá (V. Laurincová, V. Potančoková, S. Šimanová, N. Chváliková, K. Štajerová) si zabezpečili skvelé 2. miesto, zatiaľ čo mladší chlapci Nemecká A sa umiestnili na 3. mieste (O. Dzurman, R. Rojík, A. Daxner, M. Klibány, M. Muránsky) a mladší chlapci Nemecká B (T. Vančo, A. Môcik, I. Bartoš, M. Klibány, T. Berky) na 5. mieste. Staršie dievčatá (V. Môciková,

N. Môciková, J. Lokšová, E. Dunajská, T. Košťalová) a starší chlapci Nemecká B (K. Kobzoš, V. Motošková, J. Pocklan, F. Pavlovský, L. Svinčáková) získali 4. miesto a starší chlapci Nemecká A (J. Lokša, M. Štajer, O. Bartoš, S. Kotlár, Z. Štajer) obsadili 5. miesto. Dorastenci Nemecká (P. Kobzoš, A. Kobzošová, T. Marčok, F. Leitner, B. Píši) získali 4. miesto. Jednou z najzaujímavejších aj najzložitejších disciplín bola uzlová štafeta. Cieľom bolo správne uviazať päť uzlov, samozrejme, v čo v najkratšom čase. Družstvo OZ Hasič Polomka A – staršie dievčatá sa stalo držiteľom putovného pohára za najlepší čas v tejto disciplíne 26,85 sekundy.

Nemôžeme zabudnúť na vedenie spojenej školy, ktoré nám ústretovo poskytlo priestory na organizovanie takéhoto podujatia, za čo mu ďakujeme. Zároveň sa chceme poďakovať všetkým členom DHZ Nemecká, ktorí prispeli k príprave a hladkému

priebehu podujatia. Ďakujem aj Lubošovi Ofúkanému z DHZ Predajná za zdravotný dohľad počas súťaže.

Hasičská súťaž Plameň je jedným z najdôležitejších podujatí v našej hasičskej komunite. Je to vynikajúca príležitosť pre mladých ľudí, aby sa stretli a preukázali svoje hasičské schopnosti. Je to taktiež možnosť pre ľudí (nielen z našej obce), aby sa stretli a povzbudili hasičské tímy. Víťazom gratulujeme a zároveň všetkých pozývame, aby prišli podporiť domáce hasičské družstvá na jarné kolo hry Plameň, ktoré sa bude konať 10. júna 2023 na futbalovom ihrisku v Nemeckej.

*Pavel Marčok a Elena Horváthová,
vedúci mládeže DHZ Nemecká*

Plánované spoločenské akcie v obci

Medzinárodný deň detí – 3. jún 2023 „dolná škola“ v Zámostí

Dni obce Nemecká – 29. júl 2023 areál futbalového ihriska v Nemeckej

Komisia kultúry a športu pri OZ obce Nemecká

Z činnosti základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Nemeckej

■ S príchodom teplejších dní sme sa prebrali k aktívnej činnosti aj my dôchodcovia. V stredu 15. marca 2023 sa v dome služieb v Dubovej konala výročná členská schôdza našej organizácie. Zúčastnila sa nadpolovičná väčšina členov, takže sme boli uznášaniaschopní. Na schôdzi sme prehodnotili našu činnosť za rok 2022 a schválili plán činnosti na rok 2023, v ktorom sme sa zamerali na poznávacie zájazdy, turistiku, spoločenské posedenia, kultúrne podujatia a mnoho ďalších aktivít. Výročnú členskú schôdzu sme ukončili malým občerstvením.

Hneď na druhý deň vo štvrtok 16. marca sme absolvovali autobusový zájazd do Vysokých Tatier. Naša cesta viedla do Starého Smokovca, odkiaľ sme sa vyviezli lanovou dráhou na Hrebienok. Tu sme si prezreli ľadový dom. Po krátkom pobyte na čerstvom vzduchu a hrejivých slnečných lúčoch v lone tatranskej prírody sme sa opäť vrátili lanovou dráhou do Starého

Smokovca. Odtiaľ sme pokračovali do múzea TANAP-u v Tatranskej Lomnici. Tu sme obdivovali krásy živej a neživej prírody Vysokých Tatier. Na spiatocnej ceste sme sa občerstvili v kolibe Stará zvonica. Domov sme sa vrátili šťastlivo.

Ďalšou marcovou akciou bola návšteva divadelného predstavenia v Brusne pod názvom Lordi. Známi slovenský herci nás pobavili svojimi hereckými výkonmi. Predstavenie v nás zanechalo hlboký umelecký zážitok a dobrú náladu.

Ján Sojak, predseda ZO

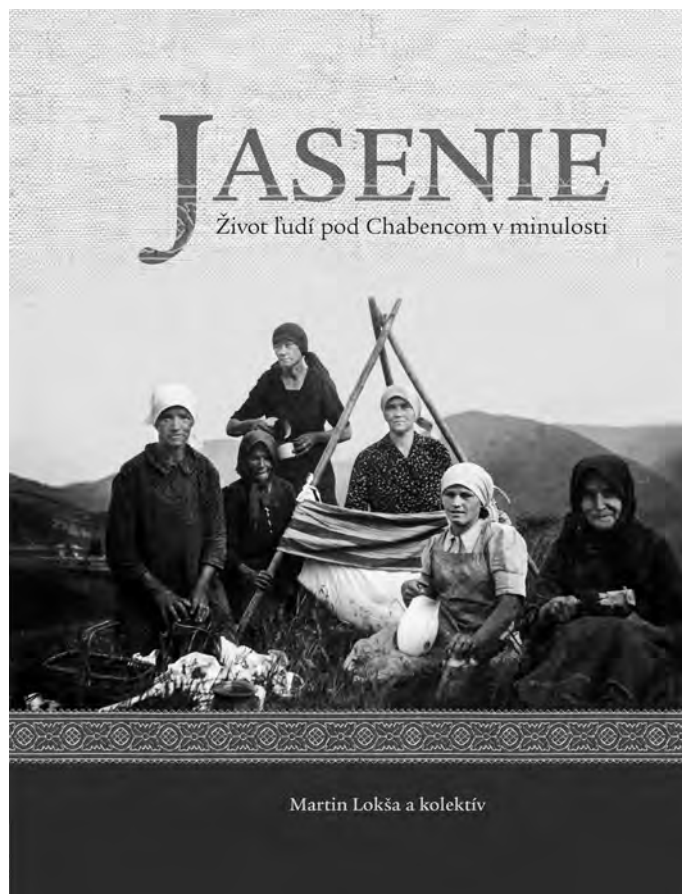
Nová kniha o Jasení

■ V uplynulých dňoch uzrela svetlo sveta nová publikácia nazvaná *Jasenie – Život ľudí pod Chabencom v minulosti*. Kolektív autorov si dal za cieľ zmapovať v prvom rade tradičný život obyvateľov tejto podhorskej dediny, ktorý si udržiaval svoje špecifiká približne do polovice 20. storočia.

V úvodných kapitolách čitatelia nájdu charakteristiku miestnej prírody a krajiny, ako aj stručný prehľad starších i novších dejín obce do konca druhej svetovej vojny. Ťažiskové časti knihy sú venované poľnohospodárstvu a ostatným tradičným spôsobom obživy, bývaníu, stravovaniu a obliekaniu Jasenčanov. V ďalších kapitolách je opísaný spoločenský aj rodinný život obyvateľov obce a obyčajová kultúra. V osobitnej časti sú spracované ľudové piesne, z ktorých väčšinu v rokoch 1917 – 1918 zaznamenal jasenský rodák Ferdinand Šteller. Záverečná kapitola je venovaná charakteristike nárečia a miestnym názvom.

Autorské texty dopĺňa množstvo úryvkov z kroník a iných rukopisných a archívnych prameňov, ale aj úryvky zo spomienok starších Jasenčanov na život v ich obci. Publikáciu vydala obec Jasenie v spolupráci s naším občianskym združením Čierťaž Nemecká. Jej vydanie finančne podporil Fond na podporu umenia. Záujemcovia si knihu budú môcť v blízkej budúcnosti zakúpiť na Obecnom úrade v Jasení.

Martin Lokša

Šesťdesiat rokov za organom

Vo februári sa naša organistka Kvetoslava Čreppová, rodená Galatová, dožila okrúhleho životného jubilea. Pri tejto príležitosti sme ju navštívili a porozprávali sme sa s ňou o jej organových začiatkoch. Zaujímalo nás najmä to, ako sa dostala do kontaktu s týmto kráľovským nástrojom, ktorý je súčasťou jej života už viac ako šesťdesiat rokov. Boli sme tiež zvedaví na jej názory na spevnosť v kostoloch v minulosti a dnes.

Ktorých organistov v dubovskom kostole si pamätáte?

Predtým tu organovali učitelia, tí ale po nástupe komunizmu museli prestať hrať v kostole, ak si chceli udržať zamestnanie. Po riaditeľovi školy pánovi Mitterpachovi organovala v našom kostole Judita Lokšová z Nemeckej a aj Igor Vajda, ktorý študoval hudbu na vysokej škole.

Kto formoval váš vzťah k hudbe a kde ste získali hudobné vzdelanie?

Mama bola divadelníčka, hrávala ochotnícke divadlo tu v Dubovej, a chcela, aby sa jej deti učili hrať na hudobný nástroj. Tak mi rodičia kúpili klavír. Bola to mamina zásluha. Najbližšia hudobná škola bola v Bystrici, takže ja som chodila na hodiny súkromne k jednej panej, ktorá bývala v novej Dubovej. Jej manžel sem prišiel po vojne, v 50. rokoch, opravovať rafinérku, boli to Česi. Neskôr, keď som bola žiačkou osemročnej školy v Podbrezovej, chodila som na klavír k tamjšiemu pánu farárovi. Bol to veľký hudobník, ovládal veľa hudobných nástrojov. Dakedy sme boli uňho na fare aj piati, každý hral v osobitnej izbe niečo iné. Jeho meno si už nepamätám, lebo zakrátko ho preložili na iné pôsobisko, práve preto, že sa takto venoval mládeži. Keď som chodila na strednú školu do Brezna, tam som opäť navštevovala súkromné hodiny. A nakoniec som chodila k Aristidovi Sokolovi, ktorý v závodnom klube v Dubovej vyučoval klavír, chodili sme tam k nemu viacerí. Bol to brat známeho organistu Ivana Sokola z Medzibrodu.

Ako sa začala vaša cesta k organovaniu?

Mala som devätnásť rokov. Vtedajšia organistka, teta Jucka Lokšová, sa však musela s rodinou odsťahovať do Bratislavy a Igor sa po skončení školy tiež presťahoval do Bratislavy. Takže bolo treba zohnať stáleho organistu. Pán dekan Majerčák tam na všetku silu tlačil mňa, lebo som bola jediná v Dubovej, ktorá mala doma klavír. Ja som sa ako mladé dievča nechcela viazať a ani som na to nemala odvahu, pretože klavír a organ nie je to isté. Ten pán farár v Podbrezovej učil aj organ, ale ja som k nemu ako taká šiestačka-siedmačka mohla chodiť len na klavír, a keď som bola staršia, on už bol na inom mieste. Aj teta Jucka ma nahovárala, ale ja som si za ten organ nechcela sadnúť. Potom pán dekan Majerčák na mňa vymyslel takú fintu. Prestal sa so mnou rozprávať. Na pozdrav mi odpovedal, ale inak nič. Mňa to strašne mrzelo, lebo my sme tohto pána farára mali veľmi radi.

Kedy ste si teda prvýkrát sadli za organ?

Bolo to v máji, večer bývali májové pobožnosti a v kostole sa hrávali litánie. Vyšla som na chór a sadla som si na lavičku pri organe. Teta Jucka mi nakoniec vraví: „Skús si, ako ti to pôjde.“ Tak som skúsila jednu pesničku, hádam najjednoduchšiu, aká tam bola. Veľmi mi to nešlo. Na klavír stačí udrieť, ale na organe musíš ten tón držať. Ale keď ma počul pán dekan, hneď dobehol hore a vraví: „No vidíš! Vravil som ti, že to dokážeš!“ Potom som chodila na tie litánie skúšať každý deň, ale Lokšovci zanešli z Nemeckej odišli, takže som ostala sama – ako hodená do vody. Dlho mi to trvalo, kým som si na organ navykla. Odláholo mi, keď prichádzal do Nemeckej k mame Igor Vajda z Bratislavy. Bolo to zvyčajne cez víkendy a sviatky, na Veľkú noc a na Vianoce, keď je organovanie najnáročnejšie. Vtedy to odohral on. V ostatné nedele a cez týždeň som si musela dať rady sama. Takže mi skončili výlety a voľného času som mala oveľa menej. Keď som sa vydala, toho času bolo ešte menej, ale snažila som sa sväté omše nevynechávať.

Starý organ v dubovskom kostole v polovici 20. storočia

Ako ste kantorské povinnosti zvládali popri vlastnej rodine?

Bývali sme spolu s mojimi rodičmi. Mala som to šťastie, že moja mama bola čiperná a pomáhala mi s deťmi. Už predtým spievala pri organe a pomáhala aj mne. Keď sa mi cez týždeň nedalo, ženy v kostole aj s mamou odspievali svätú omšu aj bez organa, lebo do kostola chodilo oveľa viac ľudí ako dnes. Potom mi s deťmi často pomáhal muž a aj otec.

Čím sa líši súčasné organovanie od organovania v minulosti?

Keď som ja začínala hrať, kostol býval plný. Cez týždeň chodilo toľko ľudí, ako chodí dnes v nedeľu. A v nedeľu a vo sviatok by ste – ako sa hovorí – ani ihlu do toho kostola nepichli. Aj uličky boli plné. Keď všetci začali spievať, v kostole len tak hučalo. Ľudia spievali z plných hrdiel. Ide mi mráz po chrbte, keď si na to spomeniem. Okrem žien chodilo aj veľa chlapov, takže mužské hlasy ten kostolný spev držali. Ale aj ženský spev bol silný, veľa žien vedelo dobre spievať. Dnes niektoré piesne, ktoré sú v príliš vysokých tóninách, zvyknem hrať aj nižšie, ale ten spev je aj tak veľmi slabý. Niekedy mám pocit, že nespieva skoro nik. Keď som bola mladá, málokto sa po omši zobral z kostola skôr, ako som dohrala záverečnú pesničku k Panne Márii. Teraz ešte len začnem hrať a už ide všetko von. Nie je to veľmi úctivé.

Pamätáte si na to, keď ešte bolo treba pri organe ťahať mechy?

Elektrický pohon organu fungoval už v čase, keď organoval pán Mitterpach. Ale raz na Vianoce, bolo to asi v 80. rokoch, sa stalo, že napadlo veľa snehu, ktorý potrhla drôty a elektrina vypadávala. Polnočná omša bola potme, len pri sviečkach, a chlapi na chóre sa ponúkli, že mi potiahnu mechy. Veľmi im to nešlo, nevedeli to, ťahali veľmi prudko, takže raz zvuk z píšťal vyšiel, raz nie. Vtedy vstal pán Haviar zo Zámostia, ktorý sedel na chóre v rohu, odohnal ich a potiahol tie mechy tak perfektne, že na zvuku vôbec nebolo poznať, že nejde elektrina. Pamätal si to ešte z mladosti, keď ako žiaci chodili ťahať mechy pánovi učiteľovi.

V minulosti platil v kostoloch určitý zasadací poriadok. Ako to bolo v dubovskom kostole?

Ako malé deti sme chodili pred oltár, pred tie mriežky, čo sú už teraz zrušené. Chlapci sedeli naľavo, my dievčatá napravo. Ako také odrastenejšie dievčatá sme stáli za mriežkami – Dubovčianky, Nemečianky a Zámošťanky napravo pri Panne Márii, na druhej strane Ráztočianky. Celá ľavá strana lavíc bola ráztočianska a nemečianska, napravo sedeli ženy zo Zámostia a z Dubovej. Mládenci a chlapi chodili na chór, len tí najstarší, čo nevládali vyjsť hore schodmi, sedeli dolu v laviciach.

Je organovanie náročná úloha?

Človek to musí brať ako službu. Často musí odmietnuť účasť na spoločenských stretnutiach alebo oslavách. V čase choroby ma

zastupujú dcéry, hlavne v poslednom čase. Zuzana organuje aj vo Varíne, ale v tej farnosti je viac organistov, takže sa striedajú. Katarína býva v Leviciach, ale na organe hrá len tu v Dubovej, keď príde na návštevu. Chcela by som pri tejto príležitosti spomenúť aj spevákov, ktorí boli pre mňa celý čas oporou. Bola to najmä Soňa Komisková z Nemeckej a neskôr aj členovia spevokolu, z ktorého dodnes ostalo ešte niekoľko speváčok.

Čo vás viedlo k tomu, aby ste k organovaniu viedli aj svoje dcéry?

Aj ja som chcela, aby hrali na nejakom hudobnom nástroji. Tak chodili na klavír do hudobnej školy. A dievčatá v tom podporovala aj stará mama, moja mama. Raz sme mali odísť s mužom preč na nejakú dovolenku a v nedeľu bolo treba hrať. Staršia Zuzana celý týždeň chodila so mnou do kostola cvičiť a nakoniec tú nedeľu aj odohrala namiesto mňa, mala hádam 16-17 rokov.

Spomeniete si v súvislosti s organovaním na nejaký zaujímavý zážitok?

Určite toho bolo veľa, teraz ani neviem... Raz som spadla po omši z chóru. Bola zima a opäť z čižmy sa mi zachytil o najvyšší schodík. Tým točitým schodiskom som sa skotúľala až dole. Hneď doletel prestrašený pán dekan Sitár, ktorý bol ešte pred oltárom a počul ten buchot. Našťastie som mala oblečený hrubý slovenský kožuch, ktorý tlmil nárazy, a tak som si nič nezlomila, len opäť som mala odtrhnutý.

Interiér dubovského kostola v polovici 20. storočia

Martin Lokša, Andrea Jágerová

Novoročný koncert

Spoločne si zaspomínajme na veľmi peknú akciu, ktorá sa konala 15. januára v našom dubovskom kostole. Hoci Vianoce už boli minulosťou, predsa sme si ich všetci pripomenuli a najkrajšie sviatky v roku predĺžili. Von pršalo ako z krhly, ale koncert si prišlo vychutnať veľa ľudí aj z okolitých obcí. Účinkujúci to určite ocenili. Matej Vaník a jeho zverenci zaspievali krásne piesne a deti pod vedením Zuzky Vaníkovej z akadémie GIOIA

sa predstavili divadelným pásmom. Mnohé z nich účinkovali prvýkrát. Všetkým účinkujúcim a pedagógom patrí naše veľké ďakujeme. Počas koncertu bola uvedená do života aj kniha básní Ruženy Lukáčovej *Jar mojej jesene*. Atmosféra bola jedinečná. Tešíme sa na ďalšie vystúpenia detí z akadémie.

Milena Grúberová
Foto Pavol Palárik

Zo stolnotenisového diania

■ Máme za sebou ďalšiu sezónu v súťaži Oblastného stolnotenisového zväzu Banská Bystrica a Brezno, preto je čas bilancovať. Treba povedať, že začiatok bol ťažký. Museli sme sa naučiť zvládať prácu bez nášho dlhoročného mentora Dana Kalického a to nebolo ľahké. Čo sa týka športových výsledkov, môžeme byť so sezónou spokojní. A mužstvo sa v V. lige zachránilo a s bilanciou 5 výhier, 3 remízy a 10 prehíer obsadilo v celkovej tabuľke

8. miesto z 10 mužstiev. B mužstvu chýba odohrať do konca súťaže ešte jedno kolo, no to už nič nezmení na fakte, že obsadí pekné 3. miesto spomedzi 13 mužstiev s bilanciou 15 výhier a 4 prehry. Z jednotlivcov chcem vyzdvihnúť Maroša Švančnera, ktorý sa stal najlepším hráčom VI. ligy. Nezaháľal ani Šimon Živor, ktorý sa umiestnil na 9. mieste.

Peter Sojak

Výsledná tabuľka ročníka 2022/2023 – V. liga

P	Klub	OZ	V	R	P	Sety	B
1.	Podbrezová	18	17	1	0	237 : 87	53
2.	Lučatín B	18	13	2	3	204 : 120	46
3.	Selce A	18	11	2	5	179 : 145	42
4.	Ľubietová A	18	8	4	6	185 : 139	38
5.	Podlavice C	18	8	3	7	167 : 157	37
6.	Medzibrod A	18	7	4	7	149 : 175	36
7.	Brezno C	18	7	3	8	154 : 170	35
8.	Dubová A	18	5	3	10	146 : 178	31
9.	Kremnička	18	1	3	14	111 : 213	23
10.	Ľubietová B	18	0	1	17	88 : 236	19

Výsledná tabuľka ročníka 2022/2023 – VI. liga

P	Klub	OZ	V	R	P	Sety	B
1.	Selce B	20	17	1	2	263 : 97	55
2.	Braväcovo	20	16	1	3	229 : 131	53
3.	Dubová B	19	15	0	4	221 : 121	49
4.	Lučatín C	20	14	0	6	216 : 144	48
5.	Medzibrod B	20	12	2	6	224 : 136	46
6.	Cobra BB	19	12	0	7	210 : 132	43
7.	Zúrivé čivavy BB	20	7	0	13	134 : 226	34
8.	Slovenská Ľupča A	20	6	1	13	147 : 213	33
9.	Valaská	20	3	1	16	110 : 250	27
10.	Slovenská Ľupča B	20	2	1	17	105 : 255	25
11.	Selce C	20	1	1	18	103 : 257	23

Vianočný turnaj

■ Dňa 28. decembra 2022 sa po dvojročnej pauze zavinennej covidom uskutočnil v „dolnej škole“ v Zámostí 24. ročník Vianočného stolnotenisového turnaja mužov a žien. Za účasti 12 hráčov sa víťazom stal Lukáš Koncz pred Jozefom Slivkom a Dušanom Nepšinským. Jedinou ženskou účastníčkou turnaja bola Oľga Welschmidtová, ktorá sa umiestnila na konečnom 9. mieste. Oceneným srdečne blahozeláme.

Peter Sojak

V sobotu 29. apríla 2023
sa v telocvični Spojenej školy Nemecká
uskutoční
1. ročník stolnotenisového turnaja

MEMORIÁL DANA KALICKÉHO

pre hráčov V. a VI. ligy
Oblastného stolnotenisového zväzu
Banská Bystrica a Brezno.

Začiatok turnaja je o 9.00.

Všetkých priaznivcov stolného tenisu srdečne
požívame.

O občerstvenie je postarané.

Jar mojej jesene

„Ružena Lukáčová (1940) je Východniarka, zo Stropkova, kde prežila najkrajšie roky svojho detstva a mladosti. Študovala na textilnej škole v Ružomberku. V roku 1955 uväznili jej otca, po ktorom zdedila lásku k písaniu poézie, ako politického väzňa a ich rodina sa rozpadla. Po krátkom pobyte v Čechách sa vrátila k starej mame do Mokrej Lúky. Tu spoznáva budúceho manžela a s rodinou sa presťahuje do Dubovej, dnes súčasť obce Nemecká, kde žije dodnes. Jej básne sa zo zásuvky k verejnosti dostali až v čase jesene jej života, a tak sa pre ňu začala nová etapa jej života. Jej jar.“

(Z obálky knihy)

S veršami Ruženy Lukáčovej sa naši čitatelia stretli už veľakrát. Uverejňovali sme ich príležitostne najmä vo vianočných či veľkonočných číslach. Do jej sveta sme mali možnosť nahliadnuť aj prostredníctvom rozhovoru, ktorý pod názvom *Nemať hnevniakov a odpúšťať* vyšiel v druhom čísle *Noviniek spod Hradiska* v roku 2020.

Mnohí z mojej generácie ju poznali ako tetu Lukáčovú. Starala sa o nás v čase, keď naše mamy nastupovali po materskej dovolenke do práce, ale nízky vek nám ešte neumožňoval nastúpiť do materskej školy. Koncom minulého roka sa básne tety Ruženy dočkali aj knižného vydania. Na tento počín sa podujala jej vnučka Zuzana Kováčová Švecová. Útla knižočka pod názvom *Jar mojej jesene* mala byť pre babku vianočným prekvapením. V mnohých veršoch, ktoré obsahuje tento výber, sa odráža autorkina spiritualita a jej hodnotový svet. Rezonujú v nich témy ako Boh, láska, domov, zmysel života. Často vyjadrujú úctu k dielam, ktoré vyšli spod Božích i ľudských rúk. Kto si knižku prečíta, rýchlo zistí, aké miesto v živote pisateľky spomenuté hodnoty zaujímajú.

Záujemcovia si ju môžu kúpiť u editorky Zuzany Kováčovej Švecovej (tel. č. 0915 843 864).

Martin Lokša

Rázcestie II

Stojím v poli jak nevädza,
či kúkoľ snád',
alebo divý mak?
Pokojná nevädza,
duša tíši hlad.

Rázcestie delí svätý kríž,
chodník k horám sa hadí.
Dívam sa na ten kríž,
teraz ako za mladi.

Stvoriteľ si poklonu zaslúži,
za perfektnosť v celom vesmíre,
za pokoj na duši.
Vytvoril perfektné „perpetuum mobile“.

Do manželstva vstúpili

Daniel Sagan a Marta Huttová

Opustili nás

Beata Bartošová z Nemeckej (49-ročná)
Emília Šperková z Nemeckej (80-ročná)
Michal Müller z Nemeckej (41-ročný)
Marie Kenická z Nemeckej (80-ročná)
Marta Mistríková z Dubovej (87-ročná)
Dušan Makovník z Nemeckej (74-ročný)
Zuzana Kútiková z Dubovej (59-ročná)